

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagy hivatal.</p>
--	--	--

Tartalom. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület új püspöke. — Gyakorlat és elmélet. Ónody Sándor. — Közügyeink. Jelentés a h.-m.-vásárhelyi Jótét Egyesület működéséről és állapotáról. — Levél a szerkesztőhöz. Hajdú Ambrus. — Nekrológ. Gönczy Pál. — Irodalom. — Különmélt. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület új püspöke.

A püspökválasztás tehát megtörtént, s ezzel lecsillapodnak mindazon hullámok, melyeket e véghetetlenül fontos kérdés egyházi közéletünk tengervízén fölvert. Az egyházak szavazatai felbontattak, s az e végre kiküldött bizottsági ülés működéséről, e működés eredményéről a bizottság egyik tagja a következő értesítést volt szíves lapunknak írni.

* * *

A püspökre beérkezett szavazatok felbontásával a múlt évi novemberi egyházker. közgyűlés által kiküldött bizottság hétfőn, február 11-én tartá ülését a püspöki irodában. A bizottság tagjai Vályi János főgondnok elnökelete alatt gróf Degenfeld József egyházmegyei gondnok kivételével mindnyájan megjelentek. Őt családi mély gyásza akadályozta a megjelenésben, a mennyiben — a mint ezt mindnyájan tudjuk — köztisztelet és szeretet által körülvevett neje épen ekkor feküdt a ravatalon s temetése is a délelőtti órákra volt kitűzve. A bizottságban általános volt az óhaj, hogy ily körülmények közt délutáni 3 óráig függesztessék fel az ülés, sőt az egyházker. bizottság a grófi család iránt érzett tiszteletének és részvételének kifejezésül testületileg jelent meg a gyászos háznál, hol szép szavakkal tolmácsolta közös fajdalmunkat az elnök-főgondnok. A mély gyászba borult gróf meghatva ezen figyelem által, köszönte meg a bizottságnak részvételét. Délután, pár perczel 3 óra után fogott a bizottság munkájához. A 13 egyházmegye összes egyházai majdnem mindnyájan lesza-

vaztak. Összesen 569 érvényes szavazat adatott be, melyből kilencz óra felé konstatálva lett, hogy Kiss Áron h. püspökre 321, Szabó János békés-bánáti esperesre 140, Tóth Sámuel egyházkerületi főjegyzőre 101, Balogh Ferencz hittanárra 6 s Széll Kálmánra, a n.-szalontai egyházmegye esperesére 1 szavazat esett (ez utóbbi szavazat a nagy szalontai egyházmegye egyik egyházából került, melynek presbyteriuma gondolkodhatik a felett, hogy még a megingathatlan tiszteletnyilvánítás is balul üt ki, ha az időpont megválasztásában nem járunk el kellő tapintattal). Főtiszt. Kiss Áron h. püspök úr ekkép az általános szótöbbséget megnyervén, a választás eredménye az egyházker. közgyűlésre felterjesztetni határozottatott. A bizottság másnap a délelőtti órákban még más, két rendbeli megbízatásának is megfelelt, véleményes javaslatot terjeszt fel ugyanis azon két rendbeli indítvány felől, melyet Szeremley József esperes múlt évi novemberben az egyházkerületi gyűlésben tett, nevezetesen: b. e. Révész Bálint püspök sírjának emlékkövel leendő megjelölése s a boldogult bánatos özvegyének kegydíjjal leendő ellátása iránt. Mindkét tárgyban majd a reánk jövő tavaszi gyűlésen történik meg az intézkedés.

(— cs — r.)

* * *

Midőn a fentebbi értesítést, — melyből kitetszőleg főtiszt. Kiss Áron helyettes püspök úr 569 érvényesnek talált szavazatból 321 gyel, tehát 73 szavazatra menő abszolút többséggel tiszántúli egyházkerületünk püspökévé megválasztott, — közöljük, óhajtuk egyszersmind életrajzi adataiból is a következő részleteket fölemlíteni. Új püspökünk született Kis Naményban, 1815. nov. 20-án, hol hasonnevű atyjá lelkész volt. Iskolai tanulmányait a szatmári gymnasiumban kezdte s a sárospatakiban végezte. 1843-ban a poresalmi egyház választotta meg lelkészévé, hol tehát máig, egy év híján egy félszázadig hirdette az Ur ígését. 1848-ban egyházmegyei főjegyző és

1860-ban esperes lett. Nem terjeszkedhetünk ki ezúttal azon kitartó munkálkodás rajzolására, melyet főtiszt. Kiss Áron úr, úgy is mint poresalmi lelkész s különösen mint esperes egyházmegyéje ügyeinek vezetése körül kifejtett, kiterjesztvén gondos figyelmét a kormányzására bízott egyházak legkisebb ügyeire is, s igénybe vett idejéből szakítani tudván még irodalmi működésre is, hanem kész tisztelettel meghajolva az őt megválasztó többség akarata előtt, őszintén üdvözljük őt, most már püspökünket, nagyfentosságú hivatalában.

Egyházi közéletünkben nincs idő, melyben az egész ember ereje igénybe ne volna véve e kimagasló őr-tornyán egyházkerületünknek. És kétszeresen igénybe veszik a magas polczra helyezett férfiak erejét, kitartását, ügybuzgalmát, szívének szeretetét, elméjének világosságát mai körülményeink. Nem is említve azt, hogy a korszakot alkotó 1881-iki zsinat munkájának 10 évi próbája után újabb zsinat munkája van megkezdve, felsőbb iskolai tanügyi kérdéseink híván-hívják, várván-várják a tett emberét. Itt, e városban, de hiszszük, hogy az egész egyházkerületben, sőt az egész magyar református Sionban kedvezőbb alkalom alig kínálkozik a protestáns egyetem megteremtésére, mint a minden magyar ember szívét csak említésre is erősebb lüktetésbe hozó ezredéves ünnepély ideje. Ez ügyért, — melyet Debreczen város értelmisége épen a legközelebbi napokban oly előszeretettel felkarolt, — ez ügyért dobogjon föl lelkesülten új püspökünk szíve!! Részünkről fogadja legjobban kívánatainkat s azon ígéretünket, hogy egyházunk igaz ügyeért fölemelt zászlóját készséggel követjük. Nyugodt lélekkel, férfiús nyíltsággal tehetjük ez ígéretet korábbi állásfoglalásunk daczára is. Áldja meg a gondviselés Istene főtiszt. püspök urunkat erőnek lelkével, s adjon neki az adott évekhez még sok boldog éveket!

Csiky Lajos.

Gyakorlat és elmélet.

(Vége.)

Az ifjú lelkészt az irodai teendőkre az iskola régebben épen nem készítette elő, s e tér a legújabb időkig paragon hevert, úgy hogy a hány ház, ma annyi szokás, a volt principális mindenkire irányadó. Már pedig az anyakönyvezést illetőleg a lelkész polgári hivatalnok, mert működéséért köztörvényileg felelős: az egyöntetű eljárás égető kérdés, épúgy, mint az egyházi alkotmány. E hiányt érezte a gyakorlati lelkész mostani tanára is a debreczeni főiskolában. Örömmel olvashatta mindenki az 1885—86-iki debreczeni akad. értesítőből, hogy már az évben az anyakönyvvezetés és lelk. kiadványozás heti 2 órában fel van véve a III. és IV. éves hittanhallgatók részére kiadott órarendben; — s ettől kezdve minden második évben előadatik az együttesen a két osztálynak. Nem sok biz' az a 2 óra, de több a semminél. Midőn ezt olvastam, azt hittem, hogy tehát segítve lesz a multak hiányán némileg, s látom, hogy

csakugyan némileg, mert azzal csak egygyel több tantárgy lett róva e theologusokra. Látja ezt a gyakorlati lelkész tanára is, mert íme midőn tavaly Debreczenben felállították az anyakönyvvezető lelkészi hivatal, maga a tanár úr intéz nyílt kérést a debreczeni nt. lelkészi karhoz, miszerint tegye kötelességévé a debreczeni segédlelkészeknek, hogy ott bizonyos megállapítandó időben saját érdeklükben segédkedjenek. Viszszatérve ezen ő tavalyi felszólalására, vagyok bátor nagybecsű figyelmébe ajánlani a tanár úrnak azon szerény véleményemet: vajjon, mint a szónoklattan gyakorlati érvényre jut az oratoriumi istenitiszteleteken, nem lehetne-e az anyakönyvvezetés tanulását is az immár bizonyára teljesen berendezett anyakönyvvezető hivatalban praxissal összekötni, hiszen a hittanhallgatók órarendje úgy van beosztva, hogy délután nincs előadásuk, kivált a IV. éven; a IV. évesek p. o. négyenként délután 3—6 óráig az anyakönyvvezető hivatalban tartoznának tényleg dolgozni. Jövőre letett tőke lenne az számukra. Ha lehet kátémagyarázatra és imádkozásra kirendelni őket, miért ne lehetne ide is?!

Igaz, hogy ezen hivatalnak, az általam proponált esetben u. n. mintahivatalnak kellene lenni; — a mi pedig nem lehet, — de nem az anyakönyvvezető miatt, hanem azon rajta kívül levő okon, hogy áll az, miszerint az egyik Pálé, másik Kéfése, Apollósé stb. Talán helyes lenne, ha az a hivatal nem is egészen az egyházzé, hanem az egyházkerület főiskolájáé is lenne, a melyben a meglevő törvények, miniszteri rendeletek, egyházkerületi szabályzat, jogszokásból kifejlett gyakorlat és ebből készített szabályok szerint vezetettvén az anyakönyvek, ott tanulva a jövő nemzedék, az életbe átplántálná, a mit ott tanult. — Hogy pedig az ott tanult dolgok ne ellenkezzenek az egyes localis variációkkal, égető szükség lenne arra, hogy az anyakönyvvezető s általában a gyakorlati lelkészetet minden oldalról felölelő, a fentebbi alapokra fektetett, s eljárásai-ban minden lelkészt kötelező, oly hivatalos gyűjtemény szerkesztetnék és adatnék ki az egyházkerület e végből kiküldendő bizottsága által, mely a mai viszonyok és kívánalmaknak megfelelően, minden gyakorlati kérdésben határozott eljárást szabna meg, mely kizárna minden más megoldást vagy magyarázatot. Vagy hogy ne legyen ez csak egy kerületé, s ne vezessen separatismusra, hát egy konventi bizottság, — mely országos tekintélyű codificatorokból állhatna, — üdvös dolgot végezhetne e téren is. Nem új az eszme, hiszen a rendeleteknek, egyházker. szabályoknak van már félhivatalos kiadása, de az már részben túlhaladott, az e. törvényhez nincs átalakítva, részben hiányos, nem mindent felölelő; vannak — hogy úgy nevezem — monographiák: „eskető lelkész“, „lelkész a presbyteriumban“, „a büntető törvény és az anyakönyvvezető“, „új véderő“ stb., ezeknek jó része beilleszthető volna ama collectióba, természetesen a feleslegesek kihagyásával. Első részben lehetne a száraz eljárási utasítás, röviden, szabatosan; széljegyzetben mellette az alapul szolgáló törvény, vagy bármiféle rendelet száma; a második részben a megokolás, explicatio és maga a rendelet vagy törvény szó szerinti szövege.

Igy az ily módon szerkesztett könyvből lehetne megtanulni a praxisnak elvileg elfogadott helyes teoriáját, s azt alkalmazná az anyakönyvvezető irodában a tanuló, majd mint káplán és később mint önálló lelkész saját eljárásaiban és irodájában, de alkalmazná egyszersmind az a ma még másként eljáró s más változattal anyakönyvvezető lelkész is. Egyszóval így lenne egyöntetű eljárás.

Bennem e gondolatok a jövőd lelkészi generáció iránti jóakarattól keletkeztek, s azt hiszem, velem együtt sokan óhajtanák ama fenti irányú collectiót, de várná a magyarhoni ev. ref. egyetemes egyház érdeke is. Természetes, hogy egy ily collectió a folytonos fejlődés folytán 5 évi revisiónak lehetne alávetve.

Vajha ne lennének kiáltó szavak, hanem találnának némi figyelemre az ügy iránti benső érdekből fakadt szavaim! Mezőgyán.

Ónody Sándor,

evang. reform. lelkész.

* * *

Készséggel közöltük e felszólalást, mint egy ügybuzgó ifjú lelkész jóakarattól származott gondolatait. Azon eszme, hogy a debreczeni egyház anyakönyvei főiskolai anyakönyvek lennének, ma már teljesen kivihetetlen, s mert azon anyakönyvek pótolhatatlan értékű okmányok, azt sem gondolnám, hogy a debreczeni egyház megengedhetné, hogy a hittanhallgatók azokból tanulják az anyakönyvvezetői praxist. A mit én, mint tanár, e tekintetben kathedrámon megtehetek, megteszem, s ha például homilétikai előadásaim csakugyan nem lehetnek más, mint a gyakorlat elmélete, az anyakönyvi ívek legkülönbözőbb esetekkel való betöltetése már valódi gyakorlat. A mi a cikkben említett collectiót illeti, arra valóban ropant nagy szükség volna, s érdemes munkát végezne az, a ki egy ilyen gyűjteményt összeállítana. Egy ember kell ugyanis erre, egy a gyakorlati élet tüzeiben kipróbált egyházi ember, kinek munkájára lehet, hogy a hivatalos közegyház nem ütné rá pecsétét, a mire tán nem is volna múlhatatlan szükség, de a mely munka minden felmerülő fontosabb esetben vezérlik kalauzul szolgálna az elvi irányt kereső lelkésznek.

Szerkesztő.

Közügyeink.

Jelentés

a h.-m.-vásárhelyi ref. egyházi Jótét Egyesület 1890. évi működéséről és állapotáról. Kiadta Pap Imre, ev. ref. lelkész. III. füzet.

(Vége).

Az egyesület pénzügyei. Az egyesület vagyonát Hódi József egyházi gondnok, mint közpénztárnok és Molnár Ferencz egyesületi gazda kezelték; az árvaosztály pénzének kezelése véget, a csekély ügyforgalom mellett, külön számadóra még nem volt szükség.

Mindkettőnek számadásaik teljesen rendben vannak számukra a fölmentvényt az 1891. évi febr. 26-án tartott választmányi gyűlés ajánlatára, mely a számadásokat tüzetesen megvizsgálta, a márczius 6-iki közgyűlés adta meg, köszönet nyilvánítása mellett. Hódi Józsefnél az 1890. évi bevétel volt 2253 frt 83 kr, kiadás 1606 frt, pénztári maradvány 1891-re 647 frt 83 kr. — A bevételből tagdíj volt 130 frt 30 kr, egyszerismindenkorra fizetett adomány 70 frt 50 kr, másnemű kegyes hagyomány s adomány 187 frt 29 kr, az egyházi adomány 100 frt, egyesületi és egyházi perselypénz 67 frt 11 kr, időközi kamatok 56 frt 20 kr, a ruházati osztály gazdája által átadott pénz 88 frt 81 kr. Tagdíjhátralék van 117 frt 80 kr.

A kiadásból tőkésítésre fordított az 1888. évi bevétel-

ből 1035 frt, az 1889-ikiből 1025 frt, árvák segélyezésére 100 frt, perselyekre s egyéb dologi kiadásokra 461 frt, másnemű célokra 20 frt. Az egyesület jövedelmező vagyona 1890. végével 2060 frt, melyből 512 frt 50 kr az árvaház alapját képezi.

Az egyesület perselyei összesen 179 frt 31 krt jövedelmeztek, a miből 19 frt 11 kr a ruházati, 69 frt 48 kr pedig az árvaosztály javára esett; a perselyes gyufatartókban 90 frt 72 kr gyűlt az első évnegyed alatt, mely összeg — s míg azoknak beszerzési ára ki nem telik, az ezutáni is — az alaptökéhez fog csatoltatni.

A ruházati osztály működése. Egyesületünknek ez osztálya két irányban működik, kétféle jótétet gyakorol, midőn részint téli ruhával, részint tankönyvekkel látja el az arra rászorult egészen szegény gyermekeket, s ez által mindegyik irányban a legnagyobb szükségén segít. Mert a szegénynek a tél nagy ellensége. Még a szülék sem bírják minden gyermekeiket kellőképp téli ruhával ellátni, annyival kevésbé vannak óva a tél hidege ellen azok a gyermekek, kiknek atyjok vagy anyjok már nincsen: a fél- vagy egész árvák, s e miatt kénytelenek lemaradni az iskolából. Továbbá az ilyen iskolába járó gyermek — bár az egyház jótékonyága által tandíj-fizetés alól fel van mentve — nem képes tankönyveket szerezni, s így ezeknek hiányában nem tanulhatna. Tehát e két nagy bajon igyekszik lehetőleg segíteni a „Jótét“ ezen osztálya. Kipuhatolja a tanító urak közbejöttével, hogy az iskolába járó fiú- s leánygyermek közül kik a valóban szegények, segélyezésre egészen méltók? s ezeket, a mennyiben anyagi ereje engedi, mindkét nemű szükséglettel gyámolítja. Így a lefolyt évben, a tél kezdetével, 68 szegény tanulót ruházott fel részben vagy egészen, kik között 24 fiú, 44 leány volt. Kiosztatott a fiúknak: 10 kabát, 14 nadrág, 7 pár csizma, 6 sipka; a leányoknak: 21 kabát, 24 pár csizma, 4 pár czipő, 28 szoknya, 1 kendő. Az új ruhák beszerzésére 179 frt 74 kr fordított; a lomtárból kikerült ócska ruha értéke: 17 frt 18 krt tesz, s így összesen a kiosztott ruhák értéke: 196 frt 92 krt képvisel.

A ruhák készíttetésénél és kiosztásánál a következőkhöz tartottuk magunkat: a) a ruhadarabok az itteni szokásos viselés és szabás szerint lehetőleg egyforma anyagból készültek; b) fiúk számára kabát, nadrág, csizma, bolyhos sapka, lányok számára felöltő, szoknya, puhabőr csizma; c) mindkét nemű segélyezendők számára mérték és pontos szabás szerint készítették a ruhadarabok, hogy azokat az otthon levő kisebb-nagyobb családtagok ne viselhessék; d) csupán olyan népiskolai vagyontalan tanulók nyertek segélyt, kik teljesen árvák vagy félárvák, vagy olyan szüleik vannak, kik keresetképtelenek és nagy családdal bírnak.

A ruhadarabokat december 23-án osztottuk ki. Ez alkalomra a segélyezendő tanulók s ezek tanítói és szülei az egyesület választmányának jelenlétében a főgymnasiumi nagy terembe gyűltek össze, melynek asztalára előre ki voltak rakva a tanulók neveivel ellátott egyes ruhadarabok. Az egyesület elnöke megbízásából Karancsi Dániel beszédet intézett a felruházott gyermekereghez és jelenlevő felnőttekhez, a keresztyén jótékonyosság áldásos műveiről, s buzdította őket a nagy Istennek imáadására, ki a nemes érzelmeket az emberek szívébe plántálta, a jószívű emberbarátok és az anyaszentegyház iránti hálára stb., s végül intette a gyermekeket és szüleiket az ajándéktárgyak kímélésére és gondozására.

Míg ezen egyik irányban való működését nyilvánosan, a

nagy közönség részvéte mellett és némi ünnepélyes színezettel végezte egyesületünk, addig a másik irányban való, vagyis a tankönyvekkel segélyezést a közönség tudta nélkül eszközölte, a beállott tanév második hónapja folyamán. A 29 népiskolából, az illető tanító urak által tankönyvekkel való segélyezésre ajánltatott: 26 fiú és 67 leány, összesen: 93 tanuló. Ezek között kiosztatott: 14 ABC, 28 olvasókönyv, 29 nyelvtan, 22 magyar történet, 29 természetrajz, 15 keresztyén vallás, 12 egészségtan, 24 földrajz, 11 halotti énekeskönyv, 4 természettan, 3 egyháztörténet, 16 zsoltár, összesen: 207 darab, 55 frt 48 kr értékű tankönyv.

Az árvaosztály működése. Ez osztály a múlt évben, csupán ama szegény, 3 kiskorú árvával maradt özvegy nőnek, — kit már az előbbi két évben is 100—100 frttal segélyezett, — gyámolítására szorítkozott, segélyezvén őt most is ugyanolyan összeggel. Jóllehet ez osztálynak a közpénztárból nyert évi hányadon és az ily célú perselyek jövedelmén kívül, más bevétele nem volt, mindazáltal még képes lett volna néhány árvát némi szerény összegű segélyben részesíteni, ha a segélyre igazán rászorult egészen vagy félig árvák hozzá folyamodtak, avagy ajánltak volna.

A ki a „Jótét“ évenkénti jelentését figyelmére méltatta, látbatta azokból, hogy mennyi szükség van, melyen segíteni kellene és segíteni emberbaráti kötelesség évről-évre; továbbá, hogy mennyi jólelkű ember van, a kik készséggel nyújtanak segélyt a kérő szóra; s végre, hogy mily csekély áldozattal is mennyi jót lehet tenni.

Ezekre gondolva alakult ezen egyesület ezelőtt 3 évvel. Sok reménnyel, nagy lelkesedéssel kezdte meg működését; a rövid időhöz mérten tett is elég jót, de tagadhatatlan, hogy tehetett volna többet is, ha képes lett volna mélyebben mozgásba hozni a szívek érzelmeit.

Most az első három év, a melyre a tagok egy része kötelezettséget vállalt, az évi tagdíj fizetését illetőleg, elmúlt, de azért ne múljék el, s reméljük, hogy nem is múlik el a tagoknak a jótékonyság iránti nemes hajlama, buzgósága, lelkesedése; hanem inkább mind többen-többen fogják tanúsítani, hogy a segélyre szorult szegények, az elhagyatott árvák sorsát szívőkön viselik, irántok részvéttel, munkás szeretettel viselgetnek; olyan részvéttel és szeretettel, mely áldozni is kész érettek. Különben is oly csekély áldozat elég erre egytől-egy-től; csak az kívánatos, sőt szükséges, hogy minél többen hozzák évről-évre e célra csekély adományaikat s ajánlják fel tevékenységüket. Minél többen, férfiak és nők egyformán. Sőt a nők részvéte még inkább óhajtandó; az ő szívök különben is, már a természetből érzékenyebb, részvevőbb, tevékenységük e téren sikeresebb, mint a férfiaké, miként ezt az új évi üdvözlések váltsága körül felmutatott eredmény is igazolja már. — Azért a nők lépjenek be minél nagyobb számmal ez egyesület tagjai közé, akkor majd férfiakat is vonzanak; a nők ajánlják fel állandó közreműködésüket az ügyek körül, akkor majd évről-évre áldásosabb hatású leendő jótékony egyesület élete.

Ily nagy egyházban, ily nagy városban sok a szegény, de sok a jómódú is; sem a szegény kérő szava nem hat el minden jómódúhoz, sem a jómódú nem kereshet fel minden szegényt, még ha adni, segíteni akarna is; nem ismerhetjük mindnyájan egymást, egymás sorsát, egymás lelkületét. De itt, ez egyesület kebelében szegény és gazdag összetalálkoznak. Az a szegény, a ki szerénységében, alázatosságában kérni sem mer, itt

kap, mert ez egyesület felkeresi. Az a gazdag, a ki évi kisebb-nagyobb adományával szívesen tenne jót egy-két szegénnyel. Árvával, de nincs mindig alkalm, itt gyakorolhatja jó hajlamát: ez egyesület közvetíti ajándékát. Azért találkozzunk itt; találkozzanak ez egyesületben össze a szegények és gazdagok!

Ne három évre, hanem állandóan vállaljuk magunkra azt az évi csekély áldozattal járó önkéntes kötelességet, hogy ez egyesületnek tagjai leszünk, mert hiszen: szegények mindenkor lesznek közöttetek, azt mondá az Ur.

A keresztyéniességnek egyik ékes jellemvonása, krisztusi ténye és neve szerinti kötelessége a szeretet gyakorlása, a szegényekről való gondoskodás; azért, hogy ne lehessen ránk vonatkoztatni az apostoli mondást: ha valaki az övéiről gondot nem visel, az a hitet megtagadta és a hitetlennél alábbvaló, tehát: a jótéteményben soha meg ne restüljünk! Mig időnk van, mindenkivel jóltegyünk, kiváltképen pedig a mi hitünknek cselédivel!

Levél a szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Ur!

Azon reményben, — hogy t. Szerkesztő Ur lesz szíves néhány igénytelen soromnak becses lapjában helyt adni, — veszem kezembe a tollat s egyházunknak egy szép örömművelését röviden leírni.

A háládatos keresztyén világ millióinak keblében égett a közel karácsonyi alkalommal a buzgó imádság tömjéne; de a mi kis ref. egyházunk híveinek keblében kettős mértékben égett az. Igen, mert épen ez alkalomra esett ama régi vágyódásuk teljesevé, hogy különben is szép kis templomukat, egy orgona beállítása által még szebbé, még díszesebbé tegyék s ez által teljesíthessék a zsoltárirónak amaz Isten dicséretére czélzó intését: „dicsérjétek őtet... orgonákkal“ (CL. zsolt. 4 v.).

Meg is szólaltak a szív érzéseinek húrjai mellett az orgona sípjai is, az ünnep első napján, s elzengették utána a hívek a gyönyörű „Örvendjétek keresztyének“ kezdetű karácsonyi éneket. A meghatottság ült minden arczon, s az örömkönyvek, melyek a szemekben ragyogtak, meglágyították volna talán a Heródesek kőszívét is.

Csak sajnálni tudjuk, hogy a nagy ünnepi hivatalos teendőik végzése miatt egyházi férfaink közül senki nem vehetett részt a mi örömművelésben.

Az orgonázást alulírott végezte. Megható alkalmi imádságot s magvas egyházi beszédet pedig helybeli lelkész, nagyt. Balogh István egyházm. tanácsbíró úr mondott, részletezve beszédében, hogy miben áll a tulajdonképeni orgonaszentelés.

A hízelgés teljes kizárásával legyen különben mondva, a főérdem az orgona beállíthatása, illetve beszerzése körül, az egyházunkban 33 év óta működő fenti lelkész úré, ki kezdetben is legnagyobb összeggel járult az alaphoz s azóta is fáradhatlanul munkál annak gyarapításán; de nem kevés azon érdem sem, mely egyházunk tagjait illeti, mert daczára a mostoha időnek, nem volt év, hogy ki-ki tehetségéhez képest ne járult volna az alaphoz s ez által ki ne mutatták volna az egyházukhoz való erős ragaszkodásukat és szeretetüket.

Magát az orgonát a jó hírnévnek örvendő Országh Sándor és fia készítette s őket az érdekelt egyházak figyelmébe csak jó lélekkel tudjuk ajánlani.

A békeesség, szeretet s az Ur oltárára való áldozatkézség jellemezze tovább is a mi kis ref. egyházunk tagjait.

Kis Koles, 1892. január 2.

Hajdú Ambrus,
ev. ref. tanító- s okl. organista.

Nekrológ.

Gönczy Pál 1817—1892.

Magyarország tanügyének nagy halottja van: Gönczy Pál, vallás- és közoktatásügyi nyugalmazott államtitkár, felekezetünknek e kiváló fia, f. hó 10-én estve, hosszú és áldott sikerű munkálkodás s egy fényes eredményekben gazdag élet-pálya megfutása után, karácsondi birtokán örök álmra hunyta le szeméit.

Sajátságos, hogy oly közel áll halálának ideje a Kerkápolyéhoz. Sajátságos pedig ez azért, mert magyar református státusunkban nem ismerünk más, egyházunk iskoláiban szolgált embert, ki oly szerény kezdet után oly magasra emelkedett volna, mint Kerkapoly és Gönczy. — Az egyik a tanári katedréről a mini-steri székbe, a másik a néptanítói székéből az államtitkári magas állásra emelkedett föl. Két fényes csillag futott le csakhamar egymás után egyházunk égének firmamentumáról.

A hozzánk küldött külön táviratnak alig akartuk elhinni, hogy az az életerős, munkakedvtől duzzadó ember, kinek még hosszú éveket tudtunk volna jósolni, ily hamar, ily váratlanul elmenjen a minden élőknek után. De hát a távirat igazat mondott, megerősítette azt a következő gyászlap:

„Özv. Gönczy Pálné szül. Végh Jozefa alólírott gyermekeivel és rokonaival együtt megtört szívvel jelenti, hogy felejthetetlen férje, Méltóságos sebesi Gönczy Pál úr, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium nyugalmazott államtitkára, főrendiházi tag, a Szent-István-rend és Lipót-rend kiskeresztjének tulajdonosa, a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, a francia becsületrend tisztje, a magyar tudományos akadémia levelező s több tudós társaság tagja, a budapesti ev. ref. egyház algonokája stb. stb. f. évi januárhó 10-én este 6 $\frac{1}{4}$ órakor Karácsondon rövid szenvedés után, életének 75-ik évében jobblétre szenderült. A drága halott földi maradványai Budapestre szállítván, f. hó 13 án délután 3 órakor fognak az ev. ref. vallás szertartása szerint a kerepesi-úti köztemető halottas házából a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1892. január 11. Áldott legyen emlékezete! Gyermekai: Gönczy Etelka férjével Dr. Csiky Kálmánnal; Ifj. Gönczy Pál nejével Rálik Iónával; Gönczy Béla nejével Steinitzer Natálieval. Unokái: Csiky Anna, Gyula, Erzsike, Kálmán, László, Etelka; Gönczy Erzsike, Sarolta, Pali; Gönczy Ilona és Margit. Testvérei: Gönczy József, Lidia, Juliánna és Rebeka férjezett özv. Végh Józsefné. És végre számos rokonai“.

Közölni óhajtjuk a nagy halott életének főbb adatait a következőkben.

Gönczy egy hajdú család gyermeke, szülőföldre Hajdú-Szoboszló, a hol 1817 decz. 26-án született; egész családja kálvinista. Atyja városi tisztviselő volt s e mellett köztisztviselőként álló gazdaember, ki mérsékelt anyagi helyzetében okos gazdálkodással s tevékeny munkássággal tartá fenn magát és családját. Egész életén át szilárd jellemének s hajthatatlan becsü-

letességének adta tanújeleit. Anyja, a több gyermekkel megáldott család központja, derék, egyszerű, de jóságos magyar asszony volt.

Ebben a családban kapta Gönczy Pál örökségül a régi katonacsaládok jellemző vasegységét, a puritán erélyű akaratot, s azt a szigorú vallásosságot, mely egész életén át jellemzé. Az ő gyermekkorában Szoboszló tíz osztályból álló ügynevezett partikula volt. Ez az iskola folytatta Gönczy nevelését, melyet már a családi kör megkezdett. Szoboszlóról a debreczeni főiskolába ment, hol a filozófiai tanulmányokat három évig, a jogot egy évig hallgatta, s a tanfolyamokat bevégezve, 1838 tavaszán, a kálvinista szegény tanulók akkori szokása szerint, tanítónak ment Kőbölkútra, majd nevelőnek Gálospetribe. Itt ismerkedett meg a nagyműveltségű Végh József ref. lelkész leányával, Jozefával, ki svájci útazása után nőül is vett.

Visszatérve Debreczenbe, Karap Sándor bíró s annak sógora, Diószegi Sámuel, bécsi kereskedő ismeretségébe jutott. E háznál egész forradalom ment végbe a fiatal Gönczy fejében. Arról volt szó, hogy Karap zeleméri birtokán egy intézetet állít az árva gyermekek részére s annak vezetését Gönczyre bízzák. Gönczy az ajánlatot elfogadta, s hogy a Karap és Diószegi által kívánt föltételeknek megfelelhessen, elhatározta, hogy Svájcba utazik, hogy az ottani árva- s egyéb népoktatási intézményeket tanulmányozza, kiterjesztvén figyelmét a gazdasági iskolákra, selyemtenyészésre stb. Svájcából visszatérve, 1845 tavaszán meg is nyitotta az intézetet Zeleméren, s három évig, a forradalom kitöréséig vezette. A forradalomban Gönczy rövid időre, mint nemzetőr vett részt. A forradalom nagy eseményeinek lezajlása után ismét életfeladatához tért vissza, s előbb Gálospetriben, aztán Kólyban alapított magánnevelő-intézetet. 1850-ben Szőnyi Pál Budapestre hívta intézete vezetésére. Gönczy a meghívást elfogadta s ettől fogva munkássága tere szakadatlanul a főváros volt. Majd önálló tanintézetet nyitott, melyet 1859-ben Török Pál a budapesti ref. gymnasiummá alakított Gönczy beleegyezésével, ennek vezetése alatt. Tekintélye, befolyása folyton emelkedőben volt. Ugy a saját jóhírű intézetében, mint a ref. gymnasiumban, valamint a főváros tanügyi bizottságában s egyéb társadalmi tereken élénk munkásságot fejtett ki élethivatása: a tanügy terén.

(Vége köv.)

Irodalom.

Egyházi beszédek. Irta Gulyás Benő, mező-csáthi ev. ref. lelkész. Második kötet. Ára 1 frt 40 kr. Miskolcz. Szerző tulajdona. 1891.

1889-ben jelent meg Gulyás Benő lelkész úr egyházi beszédeinek első kötete, melyet akkor az egyházi sajtó csaknem általános elismeréssel fogadott, dícsérvén a szerző könnyen folyó szép nyelvezetét, tiszta, nemes, minden dagálytól ment irányát, dispositiói könnyedségét stb.

A közelebb megjelent második kötetben, mely már szép nyomásával, csinos kiállításával is előre kedvező véleményre hangol bennünket, 20 egyházi és 4 esketési beszéd foglaltatik. A 20 egyházi beszéd közül 10 közönséges, 10 pedig részint ünnepi, részint alkalmi.

Szerettük volna, hogy ha már husvéti, pünkösti és ad-

venti egyházi beszédet közöl a szerző, közlött volna egy karácsonyi is. Így teljesebb lett volna műve egészének benső symmetriája.

Örömmel olvastuk át ezen egyházi beszédeket, mint egy vallása, egyháza iránti lángoló lélek üde nyilatkozatait. Kevés egyházi írónk rendelkezik oly friss, eleven, könnyed iránylyal, mint szerzőnk, kinek egyetlenegy beszédén sem érzik meg a lámpaszag, mely oly ízetlenné, élvezhetetlenné tesz sok egyházi beszédünket.

Egy beszédének, a VI sz. alatinak dispositiójára jegyezzük meg csupán, hogy ezen szöveg alapján: „én szelid és alázatos szívű vagyok“, igenis, egészen jól lehet beszélni a keresztyének eme jézusi legszebb jellemvonásáról, a szelidségről és alázatosságról, de az első részben nem kell a szelidség után odatenni a jószág szót, mert ez már magában foglalja, mint szélesebb körű fogalom, mind a két említett jellemvonást, — és így e dispositióban szerző a logika ellen vét.

Melegen ajánljuk e kötet megszerzését mindazoknak, kik a katedrai beszédek nyelvezetében szeretik a könnyűt, de nem tartalmatlant, a világot, a főlemelőt.

A mi zsinatunk. Népszerű ismertetés. A zsinati rendes képviselők névsorával. Irta S. Szabó József, naprágyi ev. ref. lelkész. Ára 10 kr. Karczag, 1892. Szódi S. könyvkereskedése tulajdona. A fentebbi cím alatt röviden, érthetően és vonzóan írt füzetben, mely alig 20 lapra terjed, sok jót és szépet mond el S. Szabó József a mi zsinatunkról. Alaposan tájékoztatja az olvasót, különösebben a magyar kálvinista népet a zsinatról, annak jelentőségéről, messze kiható munkálkodásáról, hivatalból való tagjairól és választott képviselőiről. De nem csupán a nép, hanem annak műveltebb osztálya is tanulhat e füzetből, mely három főrésze oszlik. Az I-ső részben szól a zsinatokról általában, elmondja, hogy a mi az országgyűlés az alkotmányos államban, az a zsinat az egyházban; hogy már maguk az apostolok is zsinatoltak stb. Felsorolja a különböző időkben tartott zsinatokat, ezek személyeit. A II-ik részben a mostani zsinati atyákról beszél oly ékesen és vonzóan, hogy szinte magunk előtt látjuk a hatalmas magyar férfiakat, s ismeretlenül is nyomban ismerőik leszünk. A III-ik részben a zsinat dolgait ismerteti. E részben tájékozásul azon lapokat is felsorolja, melyek olvasóikat a zsinatról alaposan értesítik, nem felejtkeznek meg azon lapokról sem, melyek meglehetősen szintelen egyformasággal és egyhangúsággal emlékeznek a zsinat dolgairól. Szóval e füzetben oly sok és hasznos dolgok vannak előadva, melyek méltán megérdemlik, hogy minden református magyar ember tudomást vegyen róluk. — Ajánljuk a munkás ifjú lelkész ez alkalmi művét megérdemelt figyelembe.

Költevények. Irta Szaboleska Mihály. Kiadja a „Debreczeni Csokonai-kör“. Nyom. a „Debr. Ellenőr“ könyvnyomdájában. 1891. Ára 1 frt 20 kr. Díszkötésben 2 frt 20 kr.

E kötet költemény ifjú írója, a mi kedves emlékü tanítványunk, ki most Párisban időzik tanulmányai folytatása végett, egy olyan világvárosban tehát, hol műérzékének fejlesztéséhez megvan minden szükséges kellék és alkalom, mint minden ujságolvasó ember jól tudja, manapság költői elmetemékeivel csaknem páratlan feltűnést költött, s maga iránt a legélénkebb érdeklődést ébresztette föl szépirodalmunk művelőinek, a költői múzsa felavatottjainak körében. Hiszen szó

van már róla, hogy a Kisfaludi-Társ. tagjai közé is mihamarabb beválasztják. Elmondtuk már e szerény lapban, hogy mily nagy a mi örömünk tanítványunknak, főiskolánk csak nem rég még szeniorának ilyen gyors feltűnése fölött. Hiszen az ilyen dicsőség sugarainak egyes szálai azon nagy épület homlokzatának falain is visszatükröződnek, mely az illetőt az életnek kiképezé.

Nagyon elismerésre méltó dolgot végezett a debreczeni „Csokonai-kör“, mikor Sz. M. költeményeit ez előttünk fekvő díszes kötetben kiadta. A 207 lapra terjedő könyvben Előszó; I. Buzgóság; II. Remény-kétség; III. Szeretet; IV. Képek cz. a. több mint 90 költemény foglaltatik, melyekben mindig és mindenütt a szerző tiszta vallásos érzése, nemes idealismus napsugaraiban könnyű szárnyalással fonlebegő költői vénája tűnik elibünk. Tárzánkban közöljük mielőbb a kötet egyik szép költeményét.

A szerző valódi költői tehetség, kitől, kinek általunk jól ismert vallásos érzelmétől azt várjuk, hogy ő a mi Tompánk leend. Adja Isten, hogy így legyen! Üdvözlét a távol nyugat központján élő fiatal magyar költőnek!

A „Képes Családi Lapok“ kiadványai gyanánt közelebb 5 kötet mű érkezett be hozzánk. 1. A mai férfiak. Regény 3 kötetben. Irta V. Gaál Karolin. 2. Átalakulások. Eredeti regény. Irta Tábori Róbert. 3. Démon. Eredeti dráma 4 felvonásban. Irta Várad Antal. Ára e műveknek kötetenként 1—1 frt. Nem lehet feladata lapunknak e műveket külön-külön bírálat alá venni, de azt szívesen fölémlítjük, hogy a „Képes Családi Lapok“ azon kívül, hogy évente négy ily regényt ad előfizetőinek, kiadóhivatala még mindazon előfizetőknek, kik az egész évi 6 frtnyi előfizetési díjat 40 kr esomagolási és postadíjjal együtt egyszerre beküldik, kedvezményképen négy regényt ad ingyen. Ily módon az előfizető évente nem kevesebb, mint 8 díszes kiállítású regényhez jut a folyó regényeken kívül. A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala: Budapest, V. Nagy-Korona-utca 20 szám, hová az előfizetési pénzek küldendők. Előfizetési ára: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. Főiskolai tanuló ifjúságunk körében két haláleset fordult közelebb elő. Elhunytak nev. Nagy István 3. jh. két heti, és Juhász Lajos IV. gymn. o. t. hosszas szenvedés után. Az előbbi fölött a főiskolai lelkész, az utóbbi, mint debreczeni fiú fölött Elek István segédlelkész úr mondottak imádságot. Béke a korán elhunyt, szép reményű ifjak poraira!

Debreczeni egyházközség. Néhaj Szűcs István debreczeni egyházi főgondnok helyére Simonffy Imre polgármestert, kir. tanácsost ültette az egyházközség híveinek egyhangú bizalma, 643 szavazatból 642 az ő személyére adatván. Tisztelettel üdvözljük a tevékeny férfiút főgondnoki székében, s kívánjuk reá, az egyházi élet terein fényes nevű ősök méltó utódára, kívánjuk reá Istennek minden áldását. Kívánjuk, hogy virágozzék föl vezetése alatt e nagy egyházközség, s legyen távol annak gyűléstermétől, — a hogy az új főgondnok úr ez iránti óhaját hangúlyozva kifejezte, — mindaz, a mi nem egyházi, a mi világi, a mi világi politika. Ha ez így lesz, bi-

zony nem stagnálás, vagy épen visszaesés lesz sorsa egyház-községünknek, hanem fényes emelkedés, virágzás vár reá. Hiszen ehhez minden kellék megvolna nála.

Révész Kalmán pápai theol. akad. tanár Kassán, az egyház-község tagjainak egyhangú szavazatával f. hó 10-én lelkészszé választatott meg. Örömmel értesülünk kedves kollégánknak és barátunknak e megválasztatása felől, s kívánjuk neki, hogy új munkaterén is, de a mely lényegében véve oly közel áll az ő gyakorlati theologiai tanszéke területéhez, munkálkodjék oly híven és buzgón és oly elismerés által környezetten, mint a hogy eddig munkálkodott. Hirdesse ama szép város lakói között az Ur élő evangéliomát sokáig, hirdesse azt boldogan és másokat is boldogítólag.

Halálozás. Mély és fájdalmas csapás érte Gr. Degenfeld Józsefet, Hajdúmege és sz. kir. Debreczen város főispánját, az alsó-szaboles-hajdúvidéki egyházmegye gondnokát: forrón szeretett neje, Szilassy Irma úrnő váratlanul jött szívszélhűdés következtében f. hó 8-án d. u. hirtelen elhunyt. A halálesetről, mely mint villámesapás a tiszta kék égboltról, valósággal megrendítette városunk társadalmi életének minden körét, a következő családi gyászlap adatott ki: „B. F. R. A. Gróf Degenfeld-Schomberg József, Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánja, úgy a maga, mint gyermekei: Ottó, m. kir. honvéd-husár tiszthelyettes, Anna és Mária, valamint az összes rokonság nevében, fájdalomtelt szívvel jelenti szeretett feleségének, illetve anyjuk és rokonuknak, Gróf Degenfeld-Schomberg Józsefné Szilassy Irmanak, élete 43-ik, legboldogabb házassága 22-ik évében, rövid szenvedés után szívszélhűdés következtében történt elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó jan. hó 11-ikén délelőtti 10 órakor, előbb a vármegye házában mondandó imádság s majd a czepléd-utczai ev. ref. templomban tartandó rövid szertartás után, a czepléd-utczai sírkertben fognak örök nyugalomra letéetni. Béke hamvaira!“ — Nem keresünk szavakat, hogy enyhíteni próbáljuk azokkal a mélyen lesújtott főúr fájdalmát, ki mellől akkor távozott el az áldott jó feleség, mikor fejlődő leányainak a legnagyobb szükségök lett volna az édes anya gondozó vezetésére, áldó szeretetére. Nem keresünk szavakat, hogy vigasztaljuk egyházunk eme hű emberét, világi rendünkből ez igazi papot, csak annyit mondunk, hogy az a gyászlobogó-erdő, melybe városunk e szomorú alkalomra öltözött, méltólag fejezi ki a mélyen érzett részvétet, melylyel egy valóban főnemes úrnő, egy első helyen álló, s innen örömet, boldogságot terjesztő nagy keresztyén asszony koporsója fölött, szívünk minden igaz érzelmével gyászolunk. Legyen áldott az elhunytak drága emlékezete, kit, a kik csak valaha szíve nemességét ismertük, mélyen tisztelni, őszintén becsülni tudtunk. Az elhunyt grófnő temetése óriási részvét mellett f. hó 11-én d. e. történt meg. A megyeháza udvarán Szeremley József esperes, a gyászoló férj egyházmegyei elnöktársa mondott megható szép imádságot, a czepléd-utcza templomban pedig Könyves Tóth Kálmán lelkész tartott megragadó nyelven írt orációt. Az óriási részvevő közönség nagy része kiszorult a templomból. A temetési szertartáson részt vett a városi dalárda, a főiskolai énekkar s a katonai zenekar is. A töméntelen számú koszorút két külön koci vitte, a pompás koporsóra csak a legközelebbi hozzátartozók koszorúit tétetvén. Ma már, mikor ez utóbbi sorokat írjuk, a sűrűn alá-

szálló hópolyhek elborították a frissen hantolt sírhalmot. Legyen alatta csöndes a korán elköltözöttnek síri álma — a boldog feltámadásig!

Lelkészi karunk halottai. Elhunytak egyházkerületünk lelkészi karából Varga Pál, szegedi lelkész f. hó 8-án és Kálmán Lajos, p.-ladányi lelkész f. hó 12-én. Intézkedünk, hogy mindkét érdemes férfiú, hű egyházi szolga nekrológját közölhessük. Béke poraikra.

A „Sárospataki Lapok“ egy nagyon sajátos közleménnyel kedveskedik nekünk azon körülményből kifolyólag, hogy lapunk múlt évi 50-ik száma mellett két íven megjelent „Zsinati Értesítőnk“ csak két nap tanácskozásairól ad számot. Nem akarjuk a közlemény minden tételét felsorolni, csak annyit jegyzünk föl abból, hogy a névtelen író szemünkre hányja, hogy az Értesítőért külön díjat szedtünk; hogy fölkért tudósítónk közbejött betegsége miatt az „Egyetértés“ hasábjairól vettük át tudósításaink legnagyobb részét. Elmondja, hogy a Dömény „zsinati értesítője“ jobb volt, mint a miénk; tanácsolja, hogy ha megbízott tudósítónk rosszul lett, iratunk volna tudósítást mással stb. stb. Mondja pedig mindezeket a t. közlő úr oly gyűlölködő, szeretetlen hangon, mintha annak a „Zs. É.“-nek szerkesztője legalább is a világ egyik legelvetemedettebb embere volna. Szerfölött csodálkozom t. szerkesztő kollégámon és barátomon, hogy ilyen hangú közleményeknek helyet tud lapjában adni. Hiszen igaz, hogy az általam szerkesztett „Zs. É.“, első számában csak két nap tanácskozásait közölte, de az is igaz aztán, hogy míg e két nappal minden, de minden mozzanatot felölelt, s hozta, a mit t. laptársaink előbbi számaikban csak apránként, elszórva hoztak, t. i. a zsinati tagok teljes névsorát, s e mellett az ág. hitv. ev.-ok zsinatának lefolyását is, addig a következő heti szám — újra két íven — minden laptársunkat megelőzve, hozta a két zsinat decemberi első ülésének teljes lefolyását s a mellett vegyes híreiben olyan mozzanatokat is följegyzett, melyeket laptársaink nem hoztak. Nyilvánosság emberei vagyunk s úgy igyekszünk élni és tenni, hogy életünk és tetteink kiállják a nyilvánosság bírálatát, a mely ellen nem is lehet, de nincs is egyetlenegy szavunk sem. De a méltatlan, a vakondak-szerepre vállalkozó névtelen kritika egy egyházi ember részéről, — mert a beküldő nem lehet más, — mindig bánt bennünket, mert fáj, hogy egyházi státusunkban ilyen szerepre vállalkozó existenciák is bujkálózhatnak.

Értesítés. Van szerencsém felkérni azokat, kik „Köznapimakovyem“ megrendelni szándékoznak, hogy ebbeli szándékukat velem tudatni szíveskedjenek; e végett az előfizetés határidejét f. évi febr. hó 10-ikéig meghosszabbítom. Kelt Nyiregyházán, 1892. január 7. Lukács Ödön.

A kecskeméti ev. ref. jogakadémiai olvasó-kör évkönyve 1890—91-ről. Kiadja az olvasó-kör. Kecskeméten, nyomtatott Tóth Lajosnál. 1891. Ára 1 frt. — Ily című könyv küldetett be lapunkhoz Kecskemétről, mely 148 lapon a szóban levő kör múlt évi tisztségviselőit, tagjait, a jogakadémiai „önképző-kör“ és „olvasó-kör“ történetét, a titkári jelentést, vagyommérleget, az „olvasó-kör“ alap-, fegyelmi és házszabályait tünteti elő, majd három jogtudományi és négy szépirodalmi művet közöl. Az olvasó-körnek 40 tagja van, vagyoni állása 108 frt 20 kr. Az „olvasó-kör“ alapszabályaiból átveszszük a kör céljaira vonatkozó következő pontokat. „A kör célja: A jogász- és társadalmi önképzést társulati egyesülés és működés által előmozdítani. E cél elérésére a kör a következő módokat és eszkö-

zöket jelöli meg: a) A jog és államtudományok egyes ágaiból szabadon választott, vagy esetleg az elnök által napirendre tűzött tételeknek szóbeli vagy írásbeli megvitatása, úgyszintén a nemzetek tételes törvényeinek összehasonlításával kapcsolatos ismertetése; ide irányuló pályadíjak kitűzése, illetőleg pályaművek jutalmazása. b) Az e tudománykörökből választott tárgyak vagy egyes kérdések s tételek nyilvános népszerű előadásával, valamint nyilvános gyűléseken szépirodalmi felolvasások, szavatok stb. tartásával a nagy közönség érdeklődésének felébresztése s ez úton a kör anyagi helyzetének javítása. Mint látjuk, ez „olvasó-kör“ a régi jogakadémiai „önképző-kör“ romjain épült föl, s igen rövid idő, egy év alatt a multnak sok nagy mulasztását akarta és tudta is helyrehozni. Erre vall a titkári jelentés, mely buzgó tevékenységről beszél, s az a 7 munkálat, mely az Évkönyvben valóban becsületére válik a kecskeméti jogakadémia ifjainak. Ugy látszik, egészen más élet erei lüktetnek ma már Kecskeméten, és pedig úgy a jogakadémián, mint a főgymnasiumban, mint a minőnek

azt ifjúkorunkban mi magunk is láttuk és a hogy azt mindenfelé beszéltek. Hogy óriási a jó felé való haladás és a positive jó, bőven észleltük azt a főgymnasiumra nézve a mult nyáron; hogy a jogakadémia ifjúsága is mind komolyabban fogja fel hivatását, arról meg ez az Évkönyv tesz hangosan szóló bizonyosságot.

Megjelentek. 1. Protestáns Szemle. Negyedik évf. I. füzet. — 2. A tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregyesület évkönyve az 1891—92-ik évre. Szerkesztette Elek Lajos, egyesületi jegyző. Tizenegyedik évfolyam. Mindkét művet ismertetni fogjuk.

Szerk. posta. Sz. M. G e b e. Imádságos könyvem második kiadása 221 lappal nagyobb levén az elsőnél, legolcsóbb kötésű példányának ára is 1 frt. Küldettem az itteni körárus által 3 példányt.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

Pályázat

segédlelkész-tanítói állomásra.

A szatmár-németi ev. ref. egyházban a segédlelkész s egyszersmind az elemi fiiskola V. és VI-ik osztálya tanítói állomására pályázat nyitattik.

E hivatal I. Évi járuléka: 1. A városi közpénztárból havonként előlegesen fizetendő részletekben = 500 forint. 2. Az egyházi pénztárból évnegyedenként utólagosan járó részletekben = 25 forint. 3. Nyolcz ölet tevő kemény tűzifa méter mértékben, beszállítva, melyből az iskola helyiség is fűtendő. 4. Minden predikációs vagy oráció halottól a kikíséresi díj = 1 frt. — az általa mondandó beszéd tartás díja = 3 frt. 5. Tiszteletes lakhely.

II. Kötelességek: 1. Az elemi iskola V. és VI-ik osztályába járó gyermekek tanítása. 2. Saját iskolabeli tanonczaival a rend fenntartása tekintetből hétköznapi templomba járás. 3. Minden 3-ik vasárnap reggelen s az úgy nevezett canonica órákon templomi lelkézi szolgálat.

A segédlelkész-tanító három évre választatik, melynek eltelte előtt három hónapi előleges felmondás után hagyhatja el állomását. Ezen segédlelkész-tanítói állomásra pályázók kérvényeiket, keresztleveleiket, a hitani pálya bevezetését igazoló, — a kápláni vizsga letételekor nyert s azóta való szolgálatokról szóló bizonyítványokat f. év márczius 15-ik napjának d. u. 2 órájáig Fésős András lelkész s iskolaszéki elnökhöz adják be. Az elválasztandó segédlelkész tanító állomását a f. 1892-ik évi ápril 24-én tartozik elfoglalni.

Kelt a szatmár-németi ev. ref. egyháztanács 1892. január 3. tartott üléséből.

Fésős András,
egyháztanács elnök.

1—3

Ifj. Hönig Frigyes harang- és ércz-öntődeje

Aradon, Rákótzty-utca 28. szám.

Alapított 1840-ben. Állami ezüst éremmel kitüntetve 1890-ben.

Ajánlja több évi jótállás mellett a legújabb találmányú harangjait; melyek előnye a régi szerkezetű harangokkal szemben az, hogy 22% súly és ármegettkarítás mellett — erősebb és kellemesebb hangúak.

Továbbá ajánlja a legjobb szerkezetű, forgatható vas harang-felszereléseit, melyek alkalmazásával a harangok a megrepedéstől megóvatnak, — az áttétes tengely ágyak használásával pedig a legnagyobb harangok is könnyen kezelhetők; — vas harang állványait, valamint régi harangoknak új, forgatható felszerelésre való átalakítását.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

6—10